

Gondolatok, vallomások

– Pontosán tudom, hogy mit jelent az anya az ötéves gyermeknek. Számára az anyja a világ közepe. Ő áll mellette életének indulásánál. A gyermek és az anya olyan egység, amelynek szétbomlása vagy teljes szétrombolása a gyermek életét veszélyezteti.

Az árva, elhagyott gyermeknek újra anyát kell adni, ... gondoskodó anyát. Így született meg egy új női hivatás, a „szociális anya”. Ennek az anyaságnak már Jézus szavaiban megvan az alapja: „Asszony, íme a te fiad!” s „Íme a te anyád!”. Az SOS gyermekfaluban anyának lenni olyan hivatás, mint az ápolónőé, az óvónőé, a védőnőé.

– Azon a napon, amelyen teljes meggyőződéssel kimondhatjuk, hogy a világ minden gyermeke a mi gyermekünk, megkezdődik a földön a béke.

Világunkban vannak még különböző kisebbségek – vallási és népi kisebbségek, valamint gyermekek is –, akiket a mindenkori berendezkedett társadalom nem ismer el, elnyom és üldöz. Mindaddig nem lesz béke, amíg a társadalom az egész világon mindenütt föl nem karolja a szülő nélkül maradt és elhagyott gyermekeket, amíg elhanyagolja őket.

Újra meg újra kimondják az emberi jogokat. Hol van szó azonban a szülő nélkül maradt, az elhagyott, a családon kívül fölnövő gyermek emberi jogairól? Az ilyen gyermeknek is kell, hogy legyenek emberi jogai, hogy családban élhessen, s hogy otthonra leljen.

– Bangla Deshben minden másképp jelentkezik, mint bárhol másutt a világon. A mi SOS gyermekfalunkban is. De azért jó falu. A munka, amit itt a megszervezésébe fektettünk, meghozta gyümölcsét. Már Pestalozzi leírta: „A szervezés áll minden pedagógia kezdetén. Rendnek kell lennie a konyhában, a szobában, a tanulás idején, a lefekvéskor.” Reméljük, hamarosan érvényét veszti az az irányzat, amely nálunk otthon annyi rendetlenséget hozott a nevelésben. Van szabadság rendetlenségben? Létezik haladás rendetlenségben? Nincs, nem létezik. A daccai SOS gyermekfalú jó példája annak, hogy mit lehet elérni, ha egy közösséget rendben és rendre nevelnek. Ahol azelőtt sok kis hányatott teremtés élt, akik képtelenek voltak elviselni önmagukat és a többieket, ma ott egy olyan falu áll, amelynek a lakóiról sugárzik, hogy elégedettek a renddel és a rend által nyert szabadsággal és biztonsággal.

– A greenfieldsi (Indiai) SOS gyermekfaluban egy katólikus és egy tibeti buddhista család él. A többi 18 család hindu vallású. A vallások békés egymás mellett élése sokkal járul hozzá ahhoz, hogy megteremtse azt a jó szellemet, ami a faluban uralkodik. A falu vezetője Shri J. N. Kaul brahman. Bár tekintélyi alapon irányít, mégis jóságos, atyai módon. Mély hatást tesz rám – mindig, ha Greenfieldsben vagyok – az esti ima. Hat órákor van a falu terén. A résztvevők: anyák, nénik, nevelők, műhelyvezetők, kertészek, pázsitnyírók és gyerekek, gyerekek. Húsz percen át imádkoznak és meditálnak. S amikor a szent csend uralkodik, egyetlen gyerek sem emeli föl a szemét, hogy megnézzze, mit csinál a nagy orrú Gmeiner. Nyugati falvaink talán szegényebbek ebben a tekintetben.

Mi lenne a mi SOS gyermekfalvainkból a nélkül a támasz nélkül, amit Krisztus tanítása ad nekik? Az egész világon segítünk az elhagyott gyerekeken, mert hisszük, hogy az emberek az egész világon testvérek, s ezért felelősek egymásért. Nem természetes és ésszerű dolog ez? Kirívóan értelmetlen viszont önmagunk brutális elhatárolása a másik embertől. Ésszerűtlen a gátlástalan egoizmus, ami manapság megint nagyon divatba jött. Ezt „természetes” vagy netán „ésszerű” magatartásnak tartani, talán a legfelületesebb és legbutább nézet az étellel szemben, amit az ember, ez a „szociális” lény, a magáévá tehet. Mihez kezdjen az emberiség az olyan egyénekkel, akik vezérei akarnak lenni, de nincs bennük szeretet? Az ilyen vezérek, az államhatalom ilyen képviselői vagy az ilyen közigazgatási vezetők mindig új meg új jogtalanságokat követnek el.

– Már gimnazista éveimben fölmerült bennem a kérdés, hogy nem hagyjuk-e el a valóság talaját, valahányszor kijátsszuk a tudást a hit ellen és a hitet a tudás ellen. A kettő együtt, egymást kiegészítve ad képet ugyanarról a világról, hogy megtaláljuk benne a helyünket.

Ha valaki úgy határoz, hogy ő hitetlen akar lenni, akkor ez részéről éppoly ostobaság, mintha arra vágyna, hogy tudatlan legyen. Az emberi szellem a tudásban és a hitben manifesztálódik és általuk találja meg a tájékozódáshoz azt a segítséget, amely lehetővé teszi számára, hogy feleletet adjon létünk kérdéseire. Lemondhatunk-e egyetlen olyan segítségről, amely megkönnyíti ezt a feleletadást?

Ami engem illet, a vallásnak ugyanannyit köszönhetek, mint annak a tudásnak, amit az évek során gyűjtöttem. És boldog vagyok, hogy a fejlődés kritikusi-viharos éveiben nem vesztettem el a hitemet.

– Úticélunk Kalkutta. Félek viszontlátni az óriási várost, a nyomort, a koldusok, a nyomorékok és az utcán haldoklók tömegét. Itt minden óra egy örökkévalóság. A nyomasztó érzés nem hagy aludni; állandó kísértésem van arra, hogy perbe szálljak Istennel, és hogy kétségbe vonjam az embernek azt a képességét, hogy értelmesen tudja alakítani az életét. Sírni tudnék. A jólétben élő országok lakóinak látniuk kellene ezt a várost, hogy megértsék, mekkora bünt követnek el, amikor nincsenek megalégedve a maguk sorsával.

Kalkuttában van az 1950-ben alapított rend, a „Sisters of Charity” anyaháza. Alapítója és főnöknője Teréz anya, napjaink igazi szentje. Felügyelete és vezetése alatt jelenleg 350 indiai lány végzi a noviciátust: tekintélyes, gazdag családok lányai, de olyanok is, akik a legalsó kaszthoz, az érinthetetlenekhez tartoznak. Egyszerű, fehér apácaruhájukban esténként végigsuhannak az utcákon, hogy ott legyenek az egészen szegények, a halálos betegek és a haldoklók mellett egy olyan városban, amelyben egy rupia egy napi túlélést jelent. Teréz anya nem hisz igazán a fejlődő országoknak nyújtott segítségben és az oda utazó segítőkben, akik „jó fizetéssel és kevés megértéssel” érkeznek. Azt mondja: „A szegényeken csak szegények tudnak segíteni!” Úgy gondolja, hogy a saját bőrünkön kell megtapasztalnunk a szegénységet, hogy szövetkezni tudjunk a többi emberrel a nyomor és a szükség leküzdésére. Bizalmatlan a gazdag alamiznaosztók és szármuk iránt. Adnak ugyan a fölöslegükből, amelyben élnek, de egy kis darabot sem adnak önmagukból.

– Távol-Keleten is szokás, hogy nagyobb ünnepek alkalmából nagy ebédeket rendeznek. Az SOS gyermekfalvak sem kivételek. Amikor Teréz anya Manilában, a Fülöp-szigetek fővárosában megnyitotta rendjének új házát, a számos neves vendég csupán egy pohár vizet kapott! „Rendezhetünk pazarló ünnepeket, amíg a szegények éheznek?” – kérdezte. Szerénysége és határozottsága mély benyomást tett rám. Szent Ferenchez tudtam hasonlítani, aki tántoríthatatlanul prédikálta a szeretetet abban a világban, ahol az események előterében a hatalo-

mért vívott kéréllhetetlen harc állt. Ugy éreztem, hogy megszegyenít; de végül is arra buzdít, hogy ne becsüljem túl soha munkánk anyagi összetevőit.

– Gyakran föltettem magamnak a kérdést, valójában mi a jó ebben a világban. S azt hiszem a jó: többet tenni, mint amennyit tennünk kell, többet tenni, mint amennyiért fizetnek, többet tenni, mint amennyit elvárnak tőlünk. Valahányszor többet tesznek az emberek egymásért, mint amennyit tenniük kellene, csoda történik. Ez a több az a kegyelem, amit ember adhat az embernek. Hiszen az isteni kegyelem is az, amit Isten az embernek meg nem érdemelten ajándékozik.

– Biztonságban akarunk élni és szeretnénk részesedni mindabban a kényelemben, ami rendelkezésünkre áll. Azonban az ár, amit ezért fizetünk, nem lehet annak a szeretetnek az elvesztése, ami bennünket igazán emberré, Isten gyermekeivé tesz. Gyermekeinknek nem kívánhatunk szebbet és jobbat, mint békés életet, értelmes és rendezett életet. Azonban a béke, a rend és az értelemevben ifjúságunknak beszélni kell néha a nyomor, a kétségbeesés, a lelki és testi üldöztetés éveiről is. Mert ezekben az években, amelyekre nem szívesen emlékezünk vissza, olyan tapasztalatokra tettünk szert, amelyek rendkívül fontosak az eljövendő nemzedékek számára. Tudjuk például, hogy a régi szállóigét: „A háború a dolgok atyja”, egyszer s mindenkorra törölnünk kell a szókincsünkéből, mert hiszen a háború valójában könyörtelenül szétrombolja az Istentől ránk bízott világot... Ellenben gazdag tapasztalatunkra támaszkodva kertelés nélkül hitet tehetünk amellett, hogy a háború által szétrombolt világ újjáépítésében legjobban a szeretet állta meg a helyét. A szeretet áll az életünkben alkotó módon működő erők élén. És azt hiszem, hogy annál hatékonyabb lesz a szeretet, mennél nagyobbra húzzuk azoknak a körét, akiket felebarátunknak tekintünk. Nem igaz az, hogy mindenki önmaga felebarátja. Az igazság az, hogy az emberekhez fűződő szeretetünk, szeretetünk mindazok iránt, akiknek szükségük van ránk, s akikre mi vagyunk ráutalva, világosságot visz az életbe. Ha gyermekeinket megelégedetté és boldoggá akarjuk tenni, akkor mélyen a szívünkbe kell vésnünk az általános, az egész világot átfogó felebaráti szeretet fölülmúlhatatlan értékéről vallott elképzelésünket.

Az ifjúságnak benne kell állnia a korban. Mindent ismernie kell és mindent el kell fogadnia, ami a ma világához tartozik. De autó, televízió, sugarak és rakéták nem takarhatják el a szeretet fényét, amely mindig megmarad, s mindig az egyedüli erő lesz, amely képes boldogságot és életet adni.

– Amikor Thaiföldön, a tenger partján várom az estét, egyszerre csak az a gondolatom támad, hogy annak a történelemnek jó része, amit a gyermekeinknek az iskolában tanítanak, az erőszak zseniális embereinek a története. Azoknak a korszakoknak az építőmesterei, amelyekben béke uralkodott és fejlődött a kultúra, mindig a rövidebbet húzták. Sok tanár van, aki gondosan kifejti tanítványainak, hogy miben különböznek egymástól a nagy rasszokhoz és népekhez tartozó emberek, azonban elvesztik szem elől, hogy miben hasonlítanak! Pedig a béke végső soron a nevelés kérdése. Sőt ki merem mondani, hogy az olyan nevelés, amely nem a békére nevel, nem lehet jó nevelés.

– A jóban való hitünk döntő végső soron a háborúról és békéről is. Talán bizony a hatalmasoknak van fönn tartva, hogy háborút vagy békét teremtsenek? Azt hiszem, nagyon sokat tudunk tenni ebben az ügyben magunk is. Elő tudunk készíteni egy olyan békét, amely tartósabb, mint a papírra írt szerződés. Meg tudjuk tenni, hogy családjainkban, iskoláinkban, falvainkban, minden közösségünkben a békére tanítunk. A békének növekednie kell. És ha ez a béke növekszik a szobákban, növekszik a falvakban, növekszik minden közösségben, amelyben emberek élnek és dolgoznak együtt, akkor egy napon eljön az államférfiak-

nak egy olyan nemzedéke, amelyik nem csupán akarja a békét, hanem meg is tudja valósítani azt.

Már régen vágytam arra, hogy életemben egyszer Betlehemben lehessen karácsonykor. Végre teljesedett a kívánságom. Most az év utolsó napjait a betlehemi SOS gyermekfaluban töltöm, amely jó két kilométerre van a Születés templomától, a város szélén. Az éjfélel misén a Születés templomában veszek részt, az egész világról ide zárandokolt óriási tömegben. A templom előtti nagy téren osztrák ENSZ-katonákkal találkozom. Megismernek és üdvözlnek. Vannak itt izraeli katonák, palesztin rendőrök, ide zárandokolt emberek Európából, Amerikából és Afrikából. Mélyen meghatott, ahogy köszöntötték egymást: „Béke veled!”

(Válogatta és fordította *Bánhegyi B. Miksa*)

ZALÁN TIBOR

nem. bántani nem akarlak legfeljebb gonosz elégtétel most nehéz bánatod . . .

nem. bántani nem akarlak legfeljebb gonosz
elégtétel most nehéz bánatod. hisz engem már a kevés
boldogság is hosszan megvisel. és bajt hoztam rád látod
és nem tudtam azt sem megadni hogy fájdalmad kisebb
méltósággal viseld. reményünk vérző maréknyi volt: fél
életünket egymással megfelezni így adni vissza az időnek amit
kettőnkől külön-külön ellopott
nézzük a holdat: miért ne: hitvány lyuk az égen
ülj le még mellém megosztom veled jeges boromat. azután
támasszuk szélnek a hátunk *míglén megjelenik amaz nap*
és ez árnyékok elmúlnak mígnem halálig osztódik bennünk az
elvesztett birodalom egzotikus szégyene. utazni
készülök s oda nem követhet senki. tél közeleg a hó fehér
szaga betömi számat csontjaimban megrakódik a csönd
a csöndben fehér halomba eléd dobálom vézna csontjaim. nem
bántani akarlak. nem. hajamban még maradt elég melegség
hogy megaltasd benne elgémberedett kezéd. szokj hozzá a
társas magányhoz s tanuld ki nélkülem a véletlen igék
fullasztó káprázatát. végül – milyen nagyszerű – nélkülem
lehetsz csak velem hangom neked hagyom itt e kocsmá mocskos
asztalán és melletted fekszem ma este is mikor kimerülten
fohászokdsz ágyadban áloméért. válgödrödben a múlhatatlan
forró fájdalom csak kialvatlan másnapos fejem – ne bánd